

ПОСЛЕДВАЩА ОЦЕНКА НА ПРОДУКЦИЯТА, СЪЗДАВАНА В ПРОМИШЛЕНИТЕ И ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ

Минчо МИНЕВ¹

¹ Икономически университет – Варна
mincho.dobrev@ue-varna.bg

Резюме: В статията са разгледани въпросите за последващата оценка на продукцията в два основни аспекта – последващата оценка на създаваната в промишлените предприятия продукция и последваща оценка на земеделската продукция. Анализирани са нормативните постановки и са открити част от практико-приложните проблеми свързани с преоценката на продукцията. Направено е изследване сред водещите промишлени и земеделски предприятия в България, с цел да се установи до каква степен се спазват в тях нормативните изисквания за последваща оценка на продукцията. Направен е анализ на резултатите от проучването и са изведени редица изводи. Наред с това са дадени и някои препоръки и пътища за подобряване на счетоводната информация в този ѝ аспект.

Ключови думи: последваща оценка на промишлената продукция, последваща оценка на земеделската продукция, преоценка на продукцията, нетна реализируема стойност

1. Въведение

В настоящата разработка, ще разгледаме въпросите за последващата оценка на продукцията в два основни аспекта – последващата оценка на създаваната в промишлените предприятия продукция и последваща оценка на земеделската продукция.

МСС 2 *Материални запаси* и СС 2 *Отчитане на стоково – материалните запаси*, регламентират сходни правила, относно последващата оценка на създаваните в промишлените предприятия активи, които са приложими и за оценката на земеделската продукция. Те следва да се оценяват по по – ниската от нетната реализируема стойност и себестойността. Нетната реализируема стойност е „предполагаемата продажна цена в нормалния ход на стопанската дейност минус приблизително оценените разходи за завършване на производствения цикъл и тези, които са необходими за осъществяване на продажбата.“(МСС 2 *Материални запаси*, §6) В случай, че нетната реализируема стойност е по – ниска от себестойността на произведената продукция следва да се извърши обезценка. Това става чрез отчитане на разликата между двете стойности като други разходи. Ако в някой от следващите периоди вече не са налице факторите, породили обезценката, и нетната реализируема стойност е по – висока от обезцененото ниво, се пристъпва към преоценка в посока

увеличение. Това увеличение не може да превишава себестойността на създадените материални запаси. (вж. СС 2 *Отчитане на стоково – материалните запаси*, §11.3). И двата стандарта изискват оповестяване на информация, относно направените обезценки и възстановяванията им, както и за причините довели до тях. (вж. оповестяванията според МСС 2 *Материални запаси* и СС 2 *Отчитане на стоково – материалните запаси*).

2. Дискуссионни въпроси и методология на изследването

От методическа и практико – приложна гледна точка са налице някои трудности, които предприятията срещат при изпълнение на посочената нормативна регламентация. Доколкото приходите и разходите от последващи оценки на активи не са данъчно признати, тяхното отчитане води до възникване на данъчни временни разлики (вж. Закон за корпоративното подоходно облагане, чл. 34 и 35). Това поражда извършване на преобразувания на финансовите резултати и отчитане на активи и пасиви по отсрочени данъци.

Подкрепяйки и други автори (Българенска 2009) следва да отбележим, че вследствие на оценката по нетна реализируема стойност, са налице и редица усложнения в отчетността на производствените предприятия. Следва да се следи обезцененото количество и отписаното количество от съответната обезценена продукция, себестойността на постъпващите в склада бройки и пр., с цел да се спазят изискванията на приложимите стандарти и да не се стигне до невярно и нечестно представяне на данните във финансовия отчет.

Не на последно място, следва да отбележим и голямата доза субективизъм, съпътстваща процеса на последваща оценка на продукцията. От мениджмънта на предприятията се изисква: да се направи преценка за предполагаемата продажна цена в нормалният ход на дейността; за предполагаемият размер на разходите за завършване на производството и за продажбата на продукцията. В една толкова динамична бизнес среда тези предположения могат да се окажат доста трудни. От друга страна, извършването им, било то от мениджмънта или от външни експерти, изисква допълнителни разходи, които не всяко предприятие е готово да направи.

Оценката на продукцията по нетна реализируема стойност, в някои случаи може да се окаже и способ за прилагане на т. нар. креативни счетоводни техники (*creative accounting*) (Amat 2004). С тях, както знаем, може да се постигне „изглаждане” на финансовите резултати, промени в ключови показатели за дейността и финансовото състояние на предприятието и други.

Всички, посочени по – горе съображения, повдигат въпроса дали и как промишлените предприятия изпълняват изискванията на нормативната уредба, относно последващата оценка на продукцията си. В следващата част на статията ще бъде потърсен отговор на този въпрос, като се изследва практиката на някои предприятия в България.

Според разпоредбите на МСС 41 *Земеделие* (вж. МСС 41 *Земеделие*, §13) и СС 41 *Селско стопанство* (вж. СС 41 *Селско стопанство*, §3.3.), последващата оценка на земеделската продукция следва да се извършва съгласно разпоредбите, съответно на МСС 2 *Материални запаси* и СС 2 *Отчитане на стоково – материалните запаси*. От това следва, че в голямата си част, посочените по – горе въпроси и проблемни

моменти, касаещи последващата оценка на промишлената продукция са валидни и за земеделската.

Характерна особеност на земеделската продукция е сериозната ѝ ценова флукутация във времето. Цените на различните култури варират в широк ценови диапазон през различните периоди на годината. Често цените след прибиране на реколтата са по – ниски, понеже и предлагането е най – голямо, за сметка на значително по – високите цени в периодите отдалечени от времето на прибиране на реколтата. Това разбира се не може да се приеме като правило и има изключения (например цените на пшеницата през 2015 година). Тази динамика на реализационните цени на земеделската продукция поставя сериозно ударение върху въпроса за последващата ѝ оценка.

Според изискванията на релевантните счетоводни стандарти, последващата оценка следва да се прави към определена от предприятието дата и задължително към края на периода. Според нас, и в подкрепа на мнението на други автори (Стефанов 2016) последващата оценка на земеделската продукция следва да отразява не само моментната пазарна цена, а и намеренията на мениджмънта. Считаме, че на база на минал опит, мениджмънта на селскостопанските предприятия може да предвиди, с допустими отклонения, реализационната цена на продукцията си през различните периоди на годината. В тази връзка може да се направи класификация и да се даде различна оценка на земеделската продукция, в зависимост от това кога ще се реализират на пазара отделни количества от нея и има ли сключени форуърдни (forward) сделки за реализацията ѝ.

Честата промяна в пазарните цени от една страна, и трудността да се определи фактическата себестойност в момента на прибирането на земеделската продукция от друга, поражда някои проблеми при счетоводното отчитане на земеделската продукция. Налага се извършването на специфични за селскостопанската дейност счетоводни записвания и процедури, с които да се коригират натрупаните разходи по калкулационните сметки, за да се стигне до определената справедлива стойност. (Герганов 2008)

В методологичен план изследването е насочено към анализ на информацията, публикувана в Годишните финансови отчети за 2014 година, на извадка от двеста предприятия. В извадката попадат стоте водещи по приходи предприятия от сектор „Преработваща промишленост“ (Приложение 1) и стоте водещи по приходи предприятия от сектор „Земеделие“ (Приложение 2). Списъкът, с посочените предприятия, е предоставен от Националният статистически институт. С цел да се провери дали и до каква степен се спазват разпоредбите на счетоводните стандарти, регулиращи последващата оценка на продукцията, е направен анализ на годишните финансови отчети на предприятията включени в извадката. Предвид факта, че предприятията от двата сектора е необходимо да извършват специфични оповестявания са анализирани по отделно промишлените и земеделските предприятия. В тази връзка, към получените от НСИ данни в Приложения №1 и №2 са добавени колоните с номера 3,4 и 5, които са продукт на авторското изследване и са база за анализите и изводите в следващата част на разработката.

3. Анализ на резултатите от проведеното изследване. Изводи и препоръки

Преди да се премине към излагане на резултатите по същество, е редно да се обърне внимание на високият дял на предприятията, които не са включени в анализа. Причината за това е, че тези предприятия не са публикували в Търговският регистър необходимата за анализа информация. Пет, от изследваните сто, промишлени предприятия не са публикували изобщо финансовите си отчети за 2014 година, а двадесет са публикували само основните счетоводни справки (Отчет за финансовото състояние, за всеобхватният доход, за паричните потоци и за промените в собствения капитал), без разяснителни бележки към тях. Съответно при земеделските предприятия липсва публикуван ГФО за едно, а двадесет и девет, от стоте, са публикували само основните справки, без обяснителните бележки към тях и изявление за прилаганата счетоводна политика. Въпреки това, анализа е проведен върху статистически значима съвкупност от двете извадки и изводите, до които е достигнато могат да бъдат приложени към тях.

Промислени предприятия

При анализа на последващата оценка на продукцията, произвеждана в промишлените предприятия, на първо място е проследено какъв е дела на предприятията, които са извършили последваща оценка на наличната си продукция към края на отчетният период. За целта е проверено кои предприятия са оповестили извършени разходи за обезценка на продукцията до нетна реализируема стойност (НРС) или съответно приходи от преоценка до историческата цена на предходно обезценена до НРС налична продукция. Резултатите могат да се обобщят в таблична форма по следният начин.

Таблица 1.

Разходи / приходи, свързани с оценка на продукцията по НРС - Вариант 1

Отчетени разходи / приходи, свързани с оценка на продукцията по НРС	брой	Дял
да	37	37.00%
не	38	38.00%
липсват данни	20	20.00%
не е публикуван ГФО	5	5.00%
Общо	100	%

Предприятията, включени в графата „липсват данни“, не са публикували достатъчно информация, на база на която да се прецени, дали са извършвали последваща оценка на продукцията си до НРС. Публикували са само основните счетоводни справки: отчет за всеобхватният доход, отчет за финансовото състояние, за паричният поток и за промените в собственият капитал, или в допълнение на тях са оповестили като бележки само цитирани текстове от приложимите стандарти без

конкретни данни. Ако бъдат извадени от анализа, заедно с тези, за които не разполагаме с ГФО, таблицата би придобила следния вид:

Таблица 2.

Разходи / приходи, свързани с оценка на продукцията по НРС - Вариант 2

Отчетени разходи / приходи, свързани с оценка на продукцията по НРС	брой	Дял
да	37	49.33%
не	38	50.67%
Общо	75	100.00%

След екстраполация на данните от *Таблица №2* и отнасянето им към цялата изследвана съвкупност получаваме, че 49.33 % от предприятията, водещи по приходи в сектор „Преработваща промишленост“, са отчетели разходи или приходи свързани с последващата оценка на наличната им продукция. Останалите 50.67 % не са отчетили подобни разходи / приходи. В такъв случай остава отворен въпроса, дали предприятията, които не са отчетели разходи / приходи от последваща оценка на продукцията са приложили действително принципа на предпазливостта или са си спестили известно количество работа (и/или неблагоприятни ефекти върху показатели от финансовия отчет) като са пренебрегнали индикации за евентуална обезценка на продукцията им. Предвид факта, че всички изследвани предприятия разполагат със значителни по размер салда по сметка продукция към края на годината, отговорът на този въпрос според автора е доста важен.

На следващо място е изследвано каква част от предприятията, извършили последваща оценка на продукцията си до НРС, са направили свързаните с това и изискуеми според МСС 2 *Материални запаси*, специфични оповестявания. Под специфични оповестявания по – конкретно се има предвид и е проверено за следната информация изисквана според параграф 36, подточки д), е) и ж) на посоченият стандарт, а именно:

- сумата на всяка обезценка на материалните запаси, която е призната като разход за периода
- сумата на всички обратно възстановени обезценки, които са признати като намаление на сумата на материалните запаси, признати като разход за периода
- условията или събитията, довели до обратно възстановяване на обезценки на материални запаси

Резултата от анализа може да се представи таблично по следният начин:

Таблица 3.

Наличие на всички изискуеми оповестявания във връзка с последващата оценка на продукцията

Наличие на всички изискуеми оповестявания за последващата оценка на продукцията	брой	Дял
да	26	70.27%
не	11	29.73%
Общо	37	100.00%

Анализът на таблицата по – горе (*№3*) показва един задоволително висок дял (70.27%) на предприятията, които са приложили всички нормативни изисквания, свързани с оповестяването на информация, относно последващата оценка на наличната си продукция. Колкото до останалите 29.73 % от предприятията, може да се изкаже препоръка към контролните органи и най – вече към одиторите, заверяващи финансовите им отчети, да засилят своя контрол и да изискват в бъдеще разкриване на по – детайлна информация за промените в НРС на наличната продукция и съответният им ефект върху финансовото състояние на дружествата.

На база на предходни изследвания (Филипова 2012) може да се счете, че има редица фактори, които обуславят оповестяването и съответно неоповестяването на подобна информация от страна на мениджмънта. Като такива могат да се изтъкнат формата на собственост; нивото на институционалният контрол; качеството на одитния процес; капиталовата структура на дружеството и др. Факторен анализ, на тяхното влияние върху решението на мениджмънта за оповестяване или не, на информацията за последващата оценка на продукцията, би могъл да бъде част от бъдещи авторови разработки.

Земеделски предприятия

Аналогично на анализа проведен на сектор Преработваща промишленост и тук на първо място е проверено какъв е дела на дружествата, които са отчетели разходи / приходи от последваща оценка на земеделската си продукция. Данните могат да се представят обобщено в следния вид:

Таблица 4.

Разходи / приходи, свързани с оценка на продукцията по НРС - Вариант 1

Отчетени разходи / приходи, свързани с оценка на продукцията по НРС	брой	Дял
да	31	31.00%
не	34	34.00%
липсват данни	34	34.00%
не е публикуване ГФО	1	1.00%
Общо	100	100.00%

Предприятията, включени в графата „липсват данни“ не са публикували достатъчно информация, на база на която да се прецени дали са извършвали последваща оценка на земеделската си продукцията. Публикували са само основните счетоводни справки (елементи на ГФО) без обяснителни бележки или в допълнение на тях са оповестили като бележки само цитирани текстове от приложимите стандарти без конкретни данни. Ако се извадят от анализа, заедно с тези, за които не разполагаме с ГФО, таблицата би придобила следния вид:

Таблица 5.

Разходи / приходи, свързани с оценка на продукцията по НРС - Вариант 2

Отчетени разходи / приходи, свързани с оценка на продукцията по НРС	брой	Дял
да	31	47.69%
не	34	52.31%
Общо	65	100.00%

Анализът на резултатите, по този показател, показва аналогични данни с тези установени за предприятията от сектор преработваща промишленост. До голяма степен може да се направи и същият извод, който бе направен по – рано, а именно че съществува възможност част от предприятията, които не са извършили последваща оценка на продукцията си, да са пренебрегнали индикации, които да са изисквали извършването на такава.

Като следващ етап от анализа е изследвано наличието на по – важните и изискуеми от приложимите счетоводни стандарти оповестявания, които се отнасят до последващата оценка на продукцията. Предвид факта, че част от предприятията от извадката прилагат МСС, а друга НСС като счетоводна база, анализа е разделен на две части. За прилагашите НСС е проверявано за наличието на следните оповестявания:

- базите за определяне на справедливите стойности на селскостопанската продукция;
- произведената селскостопанска продукция по количества и справедливи цени при първоначалното ѝ признаване;
- описание на причините и невъзможността селскостопанската продукция да бъде оценена по справедливи цени;
- размерът на намалението на отчетната стойност на селскостопанската продукция до нетната реализируема стойност, отчетено като текущ разход;
- стойността на всяко възстановено намаление на отчетната стойност на селскостопанската продукция, която се признава като текущ приход;
- обстоятелствата, които са довели до намаление на отчетната стойност на селскостопанската продукция до нетната реализируема или до възстановяване на направеното вече намаление;

За прилагашите МСС, е следено за наличието на следните оповестявания:

- методите и значимите предположения, приложени при определянето на справедливата стойност на всяка група земеделска продукция към момента на прибиране на реколтата

- печалбата или загубата, възникнали в резултат на промените в справедливата стойност, намалена с разходите за продажба ;
- обяснение защо справедливата стойност не може да бъде надеждно оценена;
- сумата на всяка обезценка на селскостопанската продукция, която е призната като разход за периода
- сумата на всички обратно възстановени обезценки, които са признати като намаление на сумата на селскостопанската продукция, признати като разход за периода
- условията или събитията, довели до обратно възстановяване на обезценки на селскостопанската продукция

Проведеният анализ показва, че предприятията или спазват всички изисквания и оповестяват цялата изискуема информация за последваща оценка на земеделската си продукция или не оповестяват никаква информация за това. С други думи, 100 % от земеделските предприятия, които са извършвали последваща оценка на наличната си селскостопанска продукция, са направили всички изискуеми от приложимите счетоводни стандарти оповестявания за това.

Тук отново следва да се отправи препоръка към контролните органи и проверяващите отчетите, на изследваните предприятия, одитори. Те следва да насочат усилията си за повишаване дела на дружествата, които прилагат в пълнота изискванията за последваща оценка на земеделската си продукция. При честите флукутации в пазарните цени на земеделската продукция, липсата на промяна в тях между момента на прибиране на реколтата и момента на изготвяне на финансовите отчети, би било по – скоро изключение. Тази промяна следва да намери адекватно отражение във финансовите отчети на дружествата, за да увеличи тяхната полезност за потребителите на информацията от тях.

4. Заключение

В резултат на направеното проучване могат да се формулират следните по важни изводи:

1. Постановките на действащите счетоводни стандарти, регламентиращи последващата оценка на продукцията създават редица предизвикателства пред мениджърските и счетоводните отдели на производствените предприятия.

2. Голяма доза субективизъм, съпътства процеса на последваща оценка на продукцията. От мениджърската на предприятията се изисква: да се направи преценка за предполагаемата продажна цена в нормалният ход на дейността; за предполагаемият размер на разходите за завършване на производството и за продажбата на продукцията.

3. Оценката на продукцията по нетна реализируема стойност, в някои случаи може да се окаже и способ за прилагане на т. нар. креативни счетоводни техники (*creative accounting*)

4. Близо половината от изследваните предприятия не са изпълнили изискванията на счетоводните стандарти, касаещи последващата оценка на наличната, към края на отчетния период, продукция.

5. Налице е хоризонт и може да се изкаже препоръка, както към контролните органи, така и към заверяващите отчетите на тези предприятия одитори, да засилят контрола си по пълното спазване на нормативните разпоредби, касаещи въпроса.

Фокусът на бъдещи изследвания може да бъде насочен към търсене на пътища за облекчаване на процеса на последваща оценка на продукцията в различните сектори. Би могъл да се направи факторен анализ, на тяхното мотивите на мениджмънта за оповестяване или не, на информацията за последващата оценка на продукцията и др.

В заключение може да се посочи, че значителна част от българските предприятия не извършват или извършват само привидна оценка на нетната реализируема стойност на наличната им продукция към края на периода. Това води до нарушаване на счетоводните принципи за предпазливост и вярно и честно представяне и влошава качеството на информацията във финансовите отчети. Намаляването дела на тези предприятия остава предизвикателство, както за контролните органи така и за счетоводните учени и специалисти.

Приложение 1: Списък на стоте водещи по приходи предприятия от сектор „Преработваща промишленост“ за 2014 година

1	2	3	4	5
ЕИК по БУЛСТАТ	Наименование	Приложим а счетоводна база	разходи/приходи поради оценка на продукция по НРС	други оповестявания
040275584	СИС ИНДУСТРИЙС ООД	МСС	да	
107021444	ИДЕАЛ СТАНДАРТ - ВИДИМА АД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
107526203	ДЗАЛЛИ ООД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
107550147	ХАМБЕРГЕР БЪЛГАРИЯ ЕООД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
115252741	ЕТЕМ БЪЛГАРИЯ ЕАД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
115278227	ЛИБХЕР-ХАУСГЕРЕТЕ МАРИЦА ЕООД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
115539606	"БУЛСАФИЛ" ЕООД	МСС	да	
117001047	ОРГАХИМ АД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
117606893	ТРАКИЯ ГЛАС БЪЛГАРИЯ ЕАД	МСС	да	
119603547	Е.МИРОЛИО ЕАД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
122055826	ИНТЕГРЕЙТИД МИКРО ЕЛЕКТРОНИКС БЪЛГАРИЯ	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по

	ЕООД			МСС 2
123633222	СЕ БОРДНЕТЦЕ-БЪЛГАРИЯ ЕООД	МСС	да	
123724063	ЗАХАР ЕАД ГР ГОРНА ОРЯХОВИЦА	МСС	да	
128617161	ЯЗАКИ БЪЛГАРИЯ ЕООД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
130575495	СКФ БЕРИНГС БЪЛГАРИЯ ЕАД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
130919989	ПРОМЕТ СТИИЛ АД	МСС	да	
130947038	ЕВРО ГЕЙМС ТЕХНОЛОДЖИ ООД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
131018307	СЕНСАТА ТЕХНОЛОДЖИС БЪЛГАРИЯ ЕООД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
131429080	МОНТЮПЕ ЕООД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
175382604	ЛУФТХАНЗА ТЕХНИК СОФИЯ ООД	МСС	да	
175425233	МАГНА ПАУЪРТРЕЙН ПЛОВДИВ ЕООД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
811154751	БЛАГОЕВГРАД - БТ АД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
812114069	ЛУКОЙЛ НЕФТОХИМ БУРГАС АД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
813095287	АГРОПОЛИХИМ АД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
822150829	ДУРОПАК ТРАКИЯ АД ГР.ПАЗАРДЖИК	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
825203984	ЮРИЙ ГАГАРИН АД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
825269233	ДРУЖБА СТЬКЛАРСКИ ЗАВОДИ АД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
825347340	КАМЕНИЦА АД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
826034900	АМИЛУМ БЪЛГАРИЯ ЕАД	МСС	да	
827182866	КАОЛИН АД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
827195963	СТРОИТЕЛНО ОБОРУДВАНЕ ЕООД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2

831133152	АББ БЪЛГАРИЯ ЕООД	МСС	да	
831360716	СОКОТАБ ЕООД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
831520311	СОФИЯ - БУЛГАРТАБАК АД В СЪКРАЩЕНИЕ СОФИЯ - БТ АД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
831650349	НЕСТЛЕ БЪЛГАРИЯ АД	МСС	да	
832046871	АУРУБИС БЪЛГАРИЯ АД	МСС	да	
835014882	ЕНЕРСИС АД	МСС	да	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
000713391	ДАТЕКС ООД	МСС	няма	
102004258	ЯНА АД	МСС	няма	
102205325	ТРАНСВАГОН АД БУРГАС	МСС	няма	
102684167	КУШ МОДА ООД	МСС	няма	
104645362	СВИЛОЦЕЛ ЕАД	МСС	няма	
108574585	ТЕКЛАС БЪЛГАРИЯ АД	МСС	няма	
110035285	МЕСОКОМБИНАТ ЛОВЕЧ АД	МСС	няма	
110549817	КАЛИНЕЛ ЕООД	МСС	няма	
112029879	БИОВЕТ	МСС	няма	
113509219	СТОМАНА ИНДУСТРИ АД	МСС	няма	
115007471	КЦМ АД	МСС	няма	
115076001	ГОТМАР ЕООД	МСС	няма	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
115939301	ФЕРМАТА АД	МСС	няма	
121086014	ГУДМИЛС БЪЛГАРИЯ ЕАД	МСС	няма	
121516626	ПРИСТА ОЙЛ ХОЛДИНГ ЕАД	МСС	няма	
122004792	ГРАММЕР АД	МСС	няма	
123006579	КАСТАМОНУ БЪЛГАРИЯ АД	МСС	няма	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
123025273	ЗАГОРКА АД	МСС	няма	
123028180	М-С ХИДРАВЛИК АД	МСС	няма	
123036597	БИСЕР ОЛИВА АД	МСС	няма	
123666763	СТАНДАРД ПРОФИЛ БЪЛГАРИЯ ЕАД	МСС	няма	
124000839	ПЛАСТХИМ-Т АД	МСС	няма	

124538713	КЛАС ОЛИО ЕООД	МСС	няма	
130144438	СОФИЯ МЕД АД	МСС	няма	
131032463	КОКА КОЛА ХЕЛЕНИК БОТЪЛИНГ КЪМПАНИ БЪЛГАРИЯ	МСС	няма	
160107545	ДЗОБЕЛЕ БЪЛГАРИЯ ЕООД	МСС	няма	
175180182	БТЛ ИНДЪСТРИЙЗ АД	МСС	няма	
200195560	АМЕР СПОРТС БЪЛГАРИЯ ЕООД	МСС	няма	
201635684	АЛС БЪЛГАРИЯ ЕООД	МСС	няма	
201949546	ПРЕСТИЖ-96 АД	МСС	няма	
813109388	СОЛВЕЙ СОДИ АД	МСС	няма	
821168557	КРОС ООД	МСС	няма	
822132592	ГРАДУС - 1 ООД	МСС	няма	всички изискуеми оповестявания по МСС 2
825399928	ВИНПРОМ ПЕЩЕРА АД	МСС	няма	
831902088	СОФАРМА АД	МСС	няма	
832041778	МОНДЕЛИЙЗ БЪЛГАРИЯ ХОЛДИНГ АД	МСС	няма	
836144932	НЕОХИМ АД	МСС	няма	
837066358	АЛКОМЕТ АД	МСС	няма	
102063228	КРОНОШПАН БЪЛГАРИЯ ЕООД	МСС	липсват данни	
104095041	ФУРАЖ РОСИЦА ЕАД	МСС	липсват данни	
106013774	ОЛИВА АД	МСС	липсват данни	
107001173	ЕМКА АД СЕВЛИЕВО	МСС	липсват данни	
111028849	МОНБАТ АД	МСС	липсват данни	
114141414	ПАЛФИНГЕР ПРОДУКЦИОНСТЕХНИК БЪЛГАРИЯ ЕООД	МСС	липсват данни	
117650594	АСТРА БИОПЛАНТ ЕООД	МСС	липсват данни	
121587769	ШНАЙДЕР ЕЛЕКТРИК БЪЛГАРИЯ ЕООД	МСС	липсват данни	
121673766	ОБЕДИНЕНА МЛЕЧНА КОМПАНИЯ АД	МСС	липсват данни	
125041015	ПИЛКО ЕООД	МСС	липсват данни	
127015636	КАРЛСБЕРГ БЪЛГАРИЯ АД	МСС	липсват данни	
130275576	ФЕСТО ПРОИЗВОДСТВО ЕООД	МСС	липсват данни	
130839571	МОНДИ СТАМБОЛИЙСКИ ЕАД	МСС	липсват данни	

200801562	МОНБАТ РИСАЙКЛИНГ ЕАД	МСС	липсват данни	
813109833	ДЕВНЯ ЦИМЕНТ АД	МСС	липсват данни	
816089656	ХОЛСИМ БЪЛГАРИЯ АД	МСС	липсват данни	
819364374	БАЛКАНФАРМА ДУПНИЦА АД	МСС	липсват данни	
831169006	ХЮНДАЙ ХЕВИ ИНДЪСТРИС КО БЪЛГАРИЯ АД	МСС	липсват данни	
831617210	ДАНОН СЕРДИКА АД	МСС	липсват данни	
831815352	ЧИПИТА БЪЛГАРИЯ АД	МСС	липсват данни	
115624227	ИНСА ОЙЛ ООД	липсват публикуван и ГФО	липсват публикувани ГФО	липсват публикувани ГФО
822106269	АСАРЕЛ-МЕДЕТ АД	липсват публикуван и ГФО	липсват публикувани ГФО	липсват публикувани ГФО
826009605	ХАН АСПАРУХ АД	липсват публикуван и ГФО	липсват публикувани ГФО	липсват публикувани ГФО
833067612	АРСЕНАЛ АД	липсват публикуван и ГФО	липсват публикувани ГФО	липсват публикувани ГФО
837055835	ФИКОСОТА ООД	липсват публикуван и ГФО	липсват публикувани ГФО	липсват публикувани ГФО

Приложение 2 : Списък на стоте водещи по приходи предприятия от сектор „Земеделие“ за 2014 година

1	2	3	4	5
ЕИК по БУЛСТАТ	Наименование	Приложима счетоводна база	разходи/приходи от последваща оценка на продукция	наличие на специфичните оповестявания за последваща оценка съгласно приложенията СС
040033442	АГРОТАЙМ ООД	мсс	да	да
102835427	ПРО-АГРО ООД	НСС	да	да
103104336	ЕТ АРЕТ - ПЕТЪР ПЕТРОВ	НСС	да	да
103609000	БГ АГРО ЗЕМЕДЕЛСКА КОМПАНИЯ ЕООД	мсс	да	да
103753164	ЕТ АГРО- СВЕТЛОЗАР ДИЧЕВСКИ	мсс	да	да
103849390	РЕСЕН ЕООД	мсс	да	да
104095064	СОРТОВИ СЕМЕНА ВАРДИМ ЕАД	мсс	да	да

106619291	АГРО САНТИЯ ООД	мсс	да	да
110529145	ТРОЯ АВТО ЕООД	мсс	да	да
111565621	АГРО ИНВЕСТ ИНЖЕНЕРИНГ АД	мсс	да	да
114547023	АГРО-БЕЛ 2001 ЕООД	НСС	да	да
114638892	ЕООД БОМАР ТРЕЙД	НСС	да	да
114673310	АГРО САНТИНО ООД	мсс	да	да
116543034	АГРАКОМ ЕООД	НСС	да	да
121536640	СИКОНКО АГРИЯ АД	НСС	да	да
124010395	ЕТ СИЛВЕНА- КОСТАДИН КОСТОВ	НСС	да	да
124046968	ЕТ СЛАВИ АТАНАСОВ	НСС	да	да
124112464	ЕТ АРХ-ГЕОРГИ КАТРАНДЖИЕВ	НСС	да	да
124516663	БРАТЯ АЛЕКСИЕВИ ООД	НСС	да	да
124606356	СТОЙЧЕВИ - АГРО ООД	НСС	да	да
125506526	КРИСТЕРА АГРО ЕООД	мсс	да	да
148066679	ЕТ ДЕСИ - СВЕТЛА СИМЕОНОВА	мсс	да	да
175479761	ОРАНЖЕРИИ ГИМЕЛ АД	мсс	да	да
828001532	ЗЕМЕДЕЛСКА КООПЕРАЦИЯ НИВА-93	НСС	да	да
828042397	ЗК СЪГЛАСИЕ	НСС	да	да
828051688	ЕТ НИКОЛА ПОПОВ	мсс	да	да
831915153	ОРАНЖЕРИИ ГИМЕЛ 2 ЕООД	мсс	да	да
834023939	КООПЕРАЦИЯ ЧЕРНО МОРЕ - БАЛЧИК	НСС	да	да
834024336	ЗКПУ СОКОЛ	НСС	да	да
834026419	КООПЕРАЦИЯ ГУРКОВО	НСС	да	да
835024168	ЕТ АЛБЕНА СД1- ВАСИЛ ДАСКАЛОВ- АЛБЕНА ДАСКАЛОВА	НСС	да	да
030169974	ЕТ РЕНЕСАНС - КПДТ - КИРИЛ ЖЕНДОВ	НСС	няма	липсват

040310925	УНИВЕРСАЛ-НВГ ООД	НСС	няма	липсват
040336051	ЕТ ДИЕМ - ДИЧО ДИЧЕВ	НСС	няма	липсват
040453026	ЕТ СТЕФАН ГЕОРГИЕВ НИМ	НСС	няма	липсват
040935318	ЕТ "АНДИП 92 - АНДРЕЙ ПАВЛОВ"	липсват данни	няма	липсват
102803187	СЪЕДИНЕНИЕ 02 ООД	НСС	няма	липсват
106520368	ЕТ СВЕТОСЛАВ ИЛЧОВСКИ	НСС	няма	липсват
106542592	СИБИ ИЛЧОВСКИ ЕООД	НСС	няма	липсват
116550420	АГРОХИМКОНСУЛ Т-3-ЗЕМЕДЕЛИЕ ООД	НСС	няма	липсват
117024544	САФАРИ М ЕООД	НСС	няма	липсват
117618493	ЕТ КАМЕН ШИШКОВ	НСС	няма	липсват
121305465	ЕТ ПЕТРОВ-ЦЕНКО ПЕТРОВ	НСС	няма	липсват
122011744	ДЖИЕВ АД	НСС	няма	липсват
123027616	ЕТ ХЕЛГА - СВЕТЛА СТОЯНОВА	НСС	няма	липсват
124044515	ЕТ ТОШКО ГЕОРГИЕВ - ТЕРА	НСС	няма	липсват
124101966	АГРОТЕХ ИМПЕКС АД	НСС	няма	липсват
124601811	СТАН-1 ЕООД	НСС	няма	липсват
124620377	ЯНК 100 ЕООД	НСС	няма	липсват
128016310	ЕТ ТРАНСВЕЛ ВМХГ ВЕЛКО ВЕЛЕВ	НСС	няма	липсват
128050704	АГРОТЕХ ИМПЕКС 98 АД	НСС	няма	липсват
130603763	МИНЮ СТАЙКОВ - КОМЕРС ЕТ	НСС	няма	липсват
160046875	ХЕРА АГРО ЕООД	НСС	няма	липсват
175271333	АГРИВО ООД	НСС	няма	липсват
816011216	ЕТ СВЕТЛИН ИЛЧОВСКИ	НСС	няма	липсват
826029974	ЗПК "ХАН АСПАРУХ"	НСС	няма	липсват
827154646	ЕТ ДЕКАДАНС- ДИМИТЪР ШИШКОВ	НСС	няма	липсват
828011409	СИДАР АД	НСС	няма	липсват
828047106	ЗК ХРИСТО БОТЕВ- 92	НСС	няма	липсват

828055829	ЗК ГЕН. АТИЛА ЗАФИРОВ	НСС	няма	липсват
831577890	СОРТОВИ СЕМЕНА И РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА ЕООД	НСС	няма	липсват
831746066	ТЕДИ ООД	мсс	няма	липсват
834037821	ЕТ НЕДКО МИТЕВ	НСС	няма	липсват
834054233	ЗКПУ 21 - ВИ ВЕК	НСС	няма	липсват
835012237	КООПЕРАЦИЯ МАЛКИ ЛОМ	НСС	няма	липсват
020316867	ЕТ ЕЛВЕКС-ЦВЕТАН МИКОВ ПЛЕВЕН	липсват данни	липсват данни	липсват
103586605	К-ЕИ-Г АД	липсват данни	липсват данни	липсват
103623904	СКАЙ-К АД	липсват данни	липсват данни	липсват
104541506	ЕНТЕК ООД	липсват данни	липсват данни	липсват
104594505	ТИВА-І ЕООД	липсват данни	липсват данни	липсват
104696759	КРАСИ ЕООД	липсват данни	липсват данни	липсват
106023945	ЕТ НЕШО МИРАНОВ	липсват данни	липсват данни	липсват
106570467	АГРО КП ЕООД	липсват данни	липсват данни	липсват
111560777	ЗЛАТИЯ АГРО ЕООД	мсс	липсват данни	липсват
112662315	АГРО ММ ООД	липсват данни	липсват данни	липсват
114621302	КОЛЕНДРО ЕООД	липсват данни	липсват данни	липсват
115189903	КООПЕРАЦИЯ АГРОКОМЕРС 98	НСС	липсват данни	липсват
115549550	ГРИЙНС ООД	липсват данни	липсват данни	липсват
115574112	ГРАНД АГРО ООД	НСС	липсват данни	липсват
116544182	АГРОТИДА ООД	липсват данни	липсват данни	липсват
116551077	АННОНА ГРЕЙН АД	липсват данни	липсват данни	липсват
117031033	ЗКПУ ФИЛИП ТОТЮ	липсват данни	липсват данни	липсват
117537422	АГРОФАКТОР ЕООД	НСС	липсват данни	липсват
124001033	ЕТ АГРОКОМЕРС - ИВАН ПАВЛОВ	липсват данни	липсват данни	липсват
124036671	АГРОСПЕКТЪР ООД	НСС	липсват данни	липсват
124533488	АГРИ.СС ЕООД	НСС	липсват данни	липсват
126550187	ФАРМКО СИСТЕМ ООД	липсват данни	липсват данни	липсват
127034405	ИСМ 91 ИСА САЛИ ЕТ	липсват данни	липсват данни	липсват

200659764	ЕВРОЗЕМЕДЕЛИЕ I ЕООД	липсват данни	липсват данни	липсват
814160827	ПРОИЗВОДСТВЕНО ПОТРЕБИТЕЛНА ОБСЛУЖВАЩА КООПЕРАЦИЯ НА ЧАСТНИ СТОПАНИ ЗЕМЕДЕЛЕЦ 93	НСС	липсват данни	липсват
816059474	КООПЕРАЦИЯ ЗОРА - КНЕЖА	НСС	липсват данни	липсват
828012219	ЗК ИЗГРЕВ 92	НСС	липсват данни	липсват
828040542	ЗК МОТОР 93	липсват данни	липсват данни	липсват
831683534	ЕТ ЙОРДАН ВЕЛИЧКОВ - ВЛАДИ	липсват данни	липсват данни	липсват
834050441	ЗЕМЕДЕЛСКА КООПЕРАЦИЯ БЕЗМЕР С. БЕЗМЕР	липсват данни	липсват данни	липсват
834051415	ПТК УРОЖАЙ	липсват данни	липсват данни	липсват
834051486	ЗК ПОБЕДА	липсват данни	липсват данни	липсват
835007329	ЕТ АГРОЕЛИТ- МИТОВ-БОЖИДАР МИТОВ	НСС	липсват данни	липсват
401119530 2	ЗП ГЕОРГИ АНГЕЛОВ ГЕОРГИЕВ	НСС	липсват данни	липсват
104503345	ЕТ ЕРАТО - СВЕТЛА НИКОЛОВА	липсва ГФО	липсва ГФО	липсва ГФО

Използвана литература

Bulgarenska S., 2009, Reporting of production in agricultural enterprises. *Weekly lowyer* 23 (4) (in Bulgarian).

Gerganov G., et al., 2008, Accounting of agriculture, agricultural cooperatives and associations. „*Economics Press*” (9) (in Bulgarian).

Stefanov Sv., 2016, Inventory management in the enterprise through the application of IFRS 2 inventories. *Inventories. E-magazine: „Economicd and computer sciences.”* 2(1), pp. 12-18. (in Bulgarian) Available at: http://eknigibg.net/spisanie-br1-2016_pp.12-18.pdf

Filipova F., 2012, Financial accounting and quality of financial accounting information. *University Press „Science and economy”* (10) (in Bulgarian) .

Amat Or, 2004, Creative Accounting: Nature, Incidence and Ethical Issues. *UPF Working Paper*, 749 (5).

Law on corporate income tax in force from 01.01.2007, Prom SG (105) of December 22, 2006, last Am. SG (95) of 8 December, 2015, (3)

IAS 2 „*International accounting standards*”, (1).

IAS 41 „*Agronomy*”, (6).

AS 2 „*Reporting of commodity-inventories*”, (2).

AS 41 „*Agriculture*”, (7).

EVALUATION OF MANUFACTURING AND AGRICULTURAL PRODUCTION BY THE END OF THE FINANCIAL PERIOD

Mincho MINEV¹

¹ University of Economics, Varna, Bulgaria
mincho.dobrev@ue-varna.bg

Abstract. This article is dedicated on the matter of evaluation of manufacturing and agricultural production after the initial appraisal. Accounting standards and regulations, concerning the reappraisal of production, are discussed with emphasis on the key and most disputable requirements. The most commonly met difficulties in the process of reappraisal of production are pointed out. A research is done over the leading manufacturing and agricultural entities in Bulgaria. The point of the research is to study the degree on witch entities met the requirements and regulations of accounting standards when they reevaluate their production by the end of the year. The results of the research are shown and analyzed. Conclusions are made along with some recommendations in order to improve the quality of reappraisal of manufacturing and agricultural production.

Keywords: Reappraisal of manufacturing production; Reappraisal of agricultural production; Reappraisal of production; Net realizable value of production